

سؤالات درس: فارسی ۲	به نام خداوند جان و خرد	شماره آزمون: ۱۱
پایه تحصیلی: یازدهم (کلید رشته‌ها)		درس دهم: بانگ جرس
		تعداد سؤالات: ۲۶

قلمرو زبانی:

۱- معادل معنایی واژه «سترگ» در کدام یک از نمونه‌های زیر آمده است؟
(الف) و خاک در کمال مذلت و خواری، با حضرت عزت، چندین ناز می‌کند.
(ب) به رود سند می‌غلتید بر هم ز امواج گران، کوه از پی کوه

۲- واژه «هم‌آوا» را در بیت زیر بیابید و مترادف آن را بنویسید.
«جانان من برخیز و بشنو بانگ چاووش آنک امام ما علم بگرفته بر دوش»

۳- در مصراع اول بیت‌های زیر، تفاوت معنایی واژه «برگ» را بررسی کنید.
(الف) ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت دو چندان می‌شکفت و برگ می‌کرد
(ب) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم دل بر عبور از سدّ خار و خاره بندیم

۴- در بیت زیر، دریافت معنای «برگ» بر اساس رابطه معنایی بین واژه‌های و حاصل می‌شود.
«وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم دل بر عبور از سدّ خار و خاره بندیم»

۵- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
(الف) اندک‌اندک جلوه‌هایی از تقدیر درخشان این نهضت به ملت ما لبخند زد. (حلول - هلول) این صبح روشن را بزرگ می‌داریم.
(ب) جز تو که فرات، (رشح‌های - رشه‌های) از یم توست

۶- در کدام گزینه، غلط املايي دیده می‌شود؟
(الف) باید به مژگان رفت گرد از طور سینین
(ب) دریادلان راه سفر در پیش دارند
(ج) از هرکران بانگ رهیل آید به گوشم
(د) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است

۷- کاربرد معنایی فعل «شد» در کدام مصراع متفاوت است؟
(الف) از شبنم عشق، خاک آدم گل شد
(ب) گاه سفر شد باره بر دامن برانیم
(ج) یک قطره فرو چکید و نامش دل شد
(د) ناز تو و نیاز تو شد، همه دلپذیر من

۸- مفهوم نشانه «گاه» را در واژه‌های مشخص‌شده زیر بنویسید.
«گاه سفر شد باره بر دامن برانیم تا بوسه‌گاه وادی ایمن برانیم»

۹- نقش واژه مشخص‌شده در مصراع زیر، در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز گزینه
«تنگ است ما را خانه تنگ است، ای برادر»
(الف) بشکست داغ دیر یاسین پشت ما را
(ب) و صبح روشن آزادی را به تماشا ایستادیم.
(ج) آسمان، کلاف ابرهای تیره را از هم باز می‌کرد.
(د) یاد ایثارگران سهمیم در این حماسه سترگ را پاس خواهیم داشت.

۱۰- بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«حکم جلودار است بر هامون بتازید هامون اگر دریا شود از خون، بتازید»

الف) یک جمله مرکب بیابید و هسته و وابسته آن را نشان دهید.

ب) «حکم جلودار» ترکیب وصفی است یا اضافی؟

ج) بین واژه‌های «هامون» و «دریا» چه رابطه معنایی وجود دارد؟

قلمرو ادبی:

۱۱- باتوجه به جدول زیر، بیت مربوط به هر آرایه را مقابل آن بنویسید. (یک بیت اضافی است.)

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

الف) مجاز	۱) ای حقیقی‌ترین مجاز من، ای عشق / ای همه استعاره‌ها با تو
ب) متناقض‌نما	۲) جئاتن من اندوه لبنان کشت ما را / بشکست داغ دیر یاسین پشت ما را
ج) تلمیح	۳) به پاس هر وجب خاکی از این ملک / چه بسیار است آن سرها که رفته
	۴) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

۱۲- باتوجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرد تخت و نگین از دست اهریمن بگیرد»

الف) تلمیح موجود در بیت را توضیح دهید.

ب) در مصرع دوم، چند واژه معنی مجازی دارند؟

۱۳- مفهوم کنایی (آماده شدن برای سفر و حرکت) در همه سروده‌های زیر دیده می‌شود؛ به جز سروده.....

الف) از هر کران بانگ رحیل آید به گوشم ب) پا در رکاب راهوار خویش دارند

ج) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم د) آنک امام ما علم بگرفته بر دوش

۱۴- در بیت زیر، کاربرد آرایه‌های «مجاز، تشخیص، کنایه، استعاره و.....» دیده می‌شود.

«فرض است فرمان بردن از حکم جلودار گر تیغ بارد، گو ببارد، نیست دشوار»

۱۵- آرایه مشترک نمونه‌های زیر را بنویسید.

الف) آسمان، کلاف ابرهای تیره را از هم باز می‌کرد.

ب) جز تو که فرات رشحه‌ای از یم توست

ج) تا بوسه‌گاه وادی ایمن برانیم

۱۶- آرایه ادبی مناسب با هر سروده را در برابر آن بنویسید. (یک آرایه اضافه است).

الف) ای کعبه به داغ ماتمت نیلی‌پوش / وز تشنگیات فرات در جوش و خروش	۱- جناس همسان
ب) و ما در سایه خورشیدی‌ترین مرد قرن به بارِ عامِ رحمت الهی راه یافتیم.	۲- اغراق
ج) جئاتن من برخیز بر جولان برانیم / زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم	۳- تضمین
د) باید به مژگان رفت گرد از طور سینین / باید به سینه رفت زین جا تا فلسطین	۴- حسن تعلیل
	۵- متناقض‌نما

۱۷- باتوجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی‌پوش وز تشنگیات، فرات در جوش و خروش

جز تو که فرات، رشحه‌ای از یم توست دریا نشنیدم که کِشد مَشک به دوش»

الف) این دو بیت، در چه قالبی سروده شده‌اند؟ ب) نام سراینده آن را بنویسید.

قلمرو فکری ۱

۱۸- مفهوم کنایی دو بیت زیر، به کدام گزینه نزدیک‌تر است؟ سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

«ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی‌پوش
جز تو که فرات، زشجای از یم نوست»
وز تشنگی‌ات، فرات در جوش و خروش
دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش»

الف) نیلی‌پوشی کعبه ب) مشک به دوش کشیدن دریا
ج) سوگواری عمیق برای تشنگی خودخواسته

۱۹- مفهوم کدام سروده متفاوت است؟

الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیدم
ب) جانان من، برخیز و آهنگ سفر کن
ج) گاه سفر آمد برادر، ره دراز است
د) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است
دل بر عبور از سد خار و خاره بندیدم
گر تیغ بارد، گو بیارد، جان سپر کن
پروا مکن، بشتاب، همت چاره‌ساز است
موسی جلودار است و نیل اندر میان است

۲۰- مقصود نهایی شاعر، از بیت زیر چیست؟

«تنگ است ما را خانه تنگ است، ای برادر بر جای ما بیگانه تنگ است، ای برادر»

۲۱- منظور از واژه‌های مشخص شده در بیت زیر را بنویسید.

«وادی پر از فرعونیان و قبطیان است موسی جلودار است و نیل اندر میان است»

۲۲- هریک از موارد زیر، با کدام مورد در جدول داده‌شده مفهوم مشترکی دارد؟

الف) فرض است فرمان بردن از حکم جلودار
ب) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است
ج) فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرد
گر تیغ بارد، گو بیارد، نیست دشوار
موسی جلودار است و نیل اندر میان است
تخت و نگین از دست اهریمن بگیرد

۱) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیدم	دل بر عبور از سد خار و خاره بندیدم
۲) گاه سفر شد باره بر دامن برانیم	تا بوسه‌گاه وادی ایمن برانیم
۳) یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد	ای یاوران باید ولی را یآوری کرد

۲۳- معادل امروزی عبارت‌های مشخص شده زیر را بنویسید.

الف) فرض است فرمان بردن از حکم جلودار ب) جانان من، برخیز و آهنگ سفر کن

۲۴- تفاوت معنایی واژه «جولان» را در دو مصراع بیت زیر توضیح دهید. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

«جانان من برخیز بر جولان برانیم زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم»

۲۵- مفهوم قسمت مشخص شده در مصراع زیر را بنویسید. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

«یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد»

۲۶- معنی ابیات زیر را به نثر روان بنویسید. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

الف) یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد ای یاوران باید ولی را یآوری کرد

ب) فرض است فرمان بردن از حکم جلودار

۱. یادآوری: بارم سؤالات «قلمرو فکری» ۸ نمره است. ۴ نمره به درک مطلب اختصاص می‌یابد و ۴ نمره به معنی و مفهوم نظم و نثر. با توجه به اینکه معنی و مفهوم نظم و نثر هر درس، با دقت فراوان، بیت به بیت و خط به خط بررسی شده است و شیوه سؤال دادن از آن بسیار مشخص است، د بخش «قلمرو فکری» برای معنی و مفهوم نظم و نثر همیشه سؤال طرح نمی‌شود. بنابراین لازم است دانش‌آموزان عزیز معنی و مفهوم نظم و نثر هر درس را کامل و دقیق بخوانند تا از عهده این بخش در امتحانات پایانی برآیند.